

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Regvla XI. Cùm sunt partium jura obscura, teo favendum est potùs, quàm
actori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

trañtum agnovisse & approbasse, l. Si servus alienus 07, D. De fideiuss. vel si pater receptus à filio literis ratione pecunie filio mutuo acceptæ; continud contestationem non interponat contrariæ voluntatis, l. Si filiusfam 18, D. Ad S. C. Maced.

Quod autem inquit Regula nostra, Ratihabitionem retrahit, accipiendum est, juris fictione, ad id scilicet tempus, quo negotium gestum est, d. l. Si fundus §. 1. l. fin. C. Ad S. C. Maced. l. Donationes 25, C. De donat. inter vir & uxorem. Unde & obligationem & actionem ad idem tempus referimus, non ad tempus ratihabitionis, l. 3, §. hac autem actio

D. De negot. gesti. Atque hæc ad eò obtinent, etiam si is, qui gestit, vel mortuus sit, vel futere coeperit, aut cum gestisse pœnituerit; adhuc enim ratum haberi potest quod gestum est: nisi tempus, quo ratihabitione interponenda est, jam effluxerit, l. pœnit. & ult. §. 1, D. Ratam rem hab. nec enim quod lapsu temporis amissum est, solâ ratihabitione restitui potest, qui unus casus est, quo ratihabitione nihil operatur. Alter est, si certam formam in negotio gerendo lex requirat, ut in speciebus cap. Nonnulli 28, De rescripti §. rutor autem Infit. De auctor. tut. l. Quid ergo 13, D. De his qui nor. infam.

REGV L X I.

Cùm sunt partium jura obscura, reo favendum est potiùs, quàm aëtori.

Vnde hæc Regula eruta sit, habes in cap. Inter dilectos 6, in fine De fide instrum. in c. 3, De probat. & in cap. Cùm ad eodem 15, De rescript. Inquit, Cùm partium jura obscura sunt. Quod duobus modis contingit; vel quia aëtor nihil probavit, vel quia utrimque probationes æquales sunt. Ad priorem modum pertinet illa juris sententia. Aëto re non probante reus absolvitur, etiam si nihil præstiterit, l. 4, C. De edenno, cap. fin. Ext. De jurejur. & nullum in re jus habeat, solaque possessione se tueatur, l. fin. C. De rei vindic. Quippe jus agendi merimur non ex persona ipsius rei, sed aëtoris, l. 1. §. fin. D. Si pars hered. per. Usque ad eò, licet reus onus probandi in se receperit & in probatione defecerit; nihilo enim magis aëtori adjudicatio fit, l. Circa 14, D. De probat. & ibid. Gl. & Bart. Semper enim illud remanet, Aëto re non probante, reus absolvitur.

Quoad posteriorem modum, ubi æqualis utrimque probatio est, sequi solemus quod a libi tradit textus. Propriora sunt jura ad absolvendum, quàm ad condemnandum, cap. 3, vers. Si ambarum De probat. l. Arrianus 46, D. De oblig. & aëto. Et favorabiliores rei potiùs quàm aëtores habentur, l. Favorabiliores 125, D. De R. l. Præterquam si de re favorabili controversia sit, quâ specie aëtori magis favetur; puta, si agatur pro libertate, d. cap. 1, l. Titia 59, D. De manus. stam. pro dote, l. In ambiguis D. De R. l. pro testamento, l. Si pars. 0, D. De inof. test. pro matrimonio, can. pen. xxxiiii q. 1, c. continebatur 6, De despons. imbut. adde huic cap. fin. Ext. De sent. & re jud.

Unde neque obstat textus in l. Inter stipulantes 38, §. 1, D. De verb. oblig. ubi in obscuro magis creditur aëtori quàm reo; quia & id accidit ob favorem judicii, ne in potestate sit ipsius rei, tergiversando eludere judicium. Eadem solutio adhibetur ad l. De die 8, in prime D. Qui satisd. cog. Nec movet exemplum Salomonis, quia ea quaestione de partu inter duas mulieres, in obscuro non adjudicavit reæ partum, sed eum dividi iussit, per text. in c. Aferre De præsumpt. quia id non tam judicando, quàm in veritate explorandæ causa fecit: argumento est, quod non permisit infantem dividi. Sed neque impedit, quod interdum Juxer neutri litigantium faveat, sed utrique partem rei attribuit, ut l. 4, D. Comm. divid. aut rem sorti committit, ut l. Sed cum ambo 14, D. De jud. l. 5, D. Famil. ar. cise. Id enim fit, non quod utriusque partis jura obscura sint, sed ut ea, quæ alioqui certa sunt, certo modo explicentur & dirimantur. Regula autem nostra loquitur, ubi partium jura obscura sunt, in quibus ordinariæ est, ut reus absolvatur, si in probatione aëtor defecerit; nisi forte præsumptio esset pro aëto: Sanè si aëtor, inquit Gregorius IX. omninò in probatione defecerit, reus debet (etsi nihil præstiterit) obtinere: præsumptione vero faciente pro illo, reo deferri potest, ad ostendendam suam innocentiam, juramentum; nisi iudex (inspectis personarum & causa circumstantiis) illud aëtori videat deferendum, text. est in c. fin. §. fin. De jurejur.

* *